

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžso/166/2015
Identifikačné číslo spisu: 8014200339
Dátum vydania rozhodnutia: 26.07.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:8014200339.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Viliama Pohančenika v právnej veci žalobcu: A. Z. R.ínski - GreenAdvice, IČO: 46 216 693, miestom podnikania Karpatská 754/7, Svidník, právne zastúpeného JUDr. Dušanom Remetom, advokátom, so sídlom Masarykova 2, Prešov, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, za účasti pribratého účastníka konania: v 1. rade: O. V. B. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. XX/XXX, G., štátna občianka Poľskej republiky, v 2. rade: N. A. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX/X, J., štátny občan Poľskej republiky, v 3. rade: V. G. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XX/X, F. Z., štátny občan Poľskej republiky, o preskúmanie rozhodnutí žalovanej č. 49424-2/2013-BA zo dňa 16. decembra 2013, č. 14966-2/2014-BA zo dňa 04. februára 2014 a č. 14965-2/2014-BA zo dňa 04. februára 2014, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 2S/21/2014-44 zo dňa 17. apríla 2015 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 2S/21/2014-44 zo dňa 17. apríla 2015 v časti zamietnutia žalôb žalobcu p o t v r d z u j e .

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom č. k. 2S/21/2014-44 zo dňa 17.04.2015 Krajský súd v Prešove zamietol žaloby žalobcu o preskúmanie rozhodnutí Sociálnej poisťovne, ústredia č. 49424-2/2013-BA zo dňa 16.12.2013, č. 14966-2/2014-BA zo dňa 04.02.2014 a č. 14965-2/2014-BA zo dňa 04.02.2014, vo vzťahu k pribratým účastníkom v 1. až v 3. rade konanie zastavil a účastníkom nepriznal náhradu trov konania. Žalobami napadnutými rozhodnutiami žalovaná zamietla odvolania žalobcu - zamestnávateľa a potvrdila rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočky Košice, ktorými pobočka žalovanej rozhodla, že pribratej účastníčke konania v 1. rade nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi zamestnávateľa: A. Z. R.ínski - GreenAdvice od 01.08.2011 do 30.09.2012 podľa slovenskej legislatívy, že pribratému účastníkovi v 2. rade nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v

nezamestnanosti od 01.08.2011 do 31.08.2011 podľa slovenskej legislatívy a že pribratému účastníkovi v 3. rade nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti od 01.08.2011 do 31.08.2011 podľa slovenskej legislatívy.

V odôvodnení rozhodnutia krajský súd uviedol, že žalobca v žalobe okrem nedodržania zákonnej 60-dňovej lehoty na vydanie napadnutých rozhodnutí netvrdí žiadne porušenie jeho subjektívnych práv. Podľa názoru krajského súdu nedodržanie procesných lehôt na vydanie rozhodnutí nemá vplyv na zákonnosť napadnutých rozhodnutí. Pri preskúvaní zákonnosti a postupu správneho orgánu súd prihliadne len na tie vady konania pred správnym orgánom, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia a zrušením žalobou napadnutých rozhodnutí len z tohto dôvodu by žalobca nedosiahol priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Namietaná nezákonnosť postupu a rozhodnutí žalovanej bez uvedenia konkrétnych porušení subjektívnych práv žalobcu je pre rozhodnutie vo veci irelevantná. Považoval za nesporné, že žalobca ako zamestnávateľ platil povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti. V tejto súvislosti poukázal krajský súd na tú skutočnosť, že v zmysle § 145 ods. 1 zákona o sociálnom poistení je Sociálna poisťovňa povinná vrátiť poistné, ktoré bolo zaplatené bez právneho dôvodu fyzickej osobe alebo právnickej osobe povinnej odvádzať poistné alebo jej právnomu nástupcovi. Vzhľadom na citované ustanovenia podľa názoru krajského súdu rozhodnutiami Sociálnej poisťovne, pobočky a ani rozhodnutiami žalovanej nemohlo byť zasiahnuté do majetkovej sféry žalobcu. Za nedôvodnú považoval krajský súd aj námietku žalobcu, že prvostupňový správny orgán ani žalovaná neboli oprávnené vykonať v predmetnej veci kontrolu vo vzťahu k reálnemu výkonu zamestnania zamestnancami žalobcu. Podľa ustanovenia § 172 ods. 5 zákona o sociálnom poistení predmetom nedávkového konania je rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, o poistnom v sporných prípadoch, príspevku na starobné dôchodkové sporenie v sporných prípadoch, o pokute, penále, povolení splátok dlžných súm poistného, príspevku na starobné dôchodkové sporenie, pokuty, penále a o zaradení zamestnávateľa do nebezpečnostnej triedy. Tretia časť zákona o sociálnom poistení súčasne v § 195 ods. 1 až 3 upravuje, že organizačná zložka Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupuje tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav veci, a na ten účel obstará potrebné podklady. Z § 196 ods. 1 zákona o sociálnom poistení vyplýva jednoznačne široká definícia dôkazu, a teda zákon nevyklučuje, aby Sociálna poisťovňa v rámci dokazovania vykonala šetrenie za účelom zistenia skutočného stavu veci a na základe takto zisteného stavu vo veci rozhodla. Za nedôvodnú považoval krajský súd aj námietku žalobcu, že bola porušená zásada dvojinstančnosti konania, pretože rozhodnutia žalovanej sú v zmysle § 218 ods. 1 zákona o sociálnom poistení spolu s rozhodnutiami prvostupňových orgánov jedným celkom. K ostatným námietkam žalobcu o prejednaní rozhodnutí v oznámení žalovanej príslušnému orgánu Poľskej republiky a retroaktívite krajský súd dodal, že žalobca v žalobách nenamietal porušenie konkrétneho právneho predpisu, ktorý by správnym orgánom takýto postup zakazoval a aké jeho subjektívne práva konkrétne boli porušené. Žaloby žalobcu preto krajský súd ako nedôvodné zamietol.

Rozsudok krajského súdu v časti zamietnutia žalôb žalobcu napadol žalobca včasným odvolaním. Uviedol, že postupom žalovanej a jej organizačnej zložky bezpochyby došlo aj k porušeniu jeho subjektívnych práv. V dôsledku rozhodnutia žalovanej má značné ťažkosti s udrжанím doterajších zamestnancov a náborm nových zamestnancov, keďže príslušné verejnoprávne organizácie SR ich odmietajú zaregistrovať pre platenie sociálneho a zdravotného poistenia na území SR. Pri znižujúcom sa počte zamestnancov nie je schopný dodržať zmluvné podmienky dohodnuté s obchodnými partnermi, čím o nich prichádza, prichádza o zisk zo zákaziek a hrozia mu sankciami. Žalovaná nad rámec dôvodov podaných odvolaní a zisteného skutkového stavu zamietla odvolanie žalobcu z dôvodov a skutočností, ktoré boli po prvýkrát žalobcovi oznámené až žalovanou v jej rozhodnutí. V tomto smere mu bolo odňaté subjektívne právo brániť sa proti rozhodnutiu orgánu verejnej moci. Týmito novými dôvodmi a skutočnosťami boli predovšetkým argumenty žalovanej súvisiace s nepreukázaním registrovaného miesta podnikania zamestnávateľa. Poukázal na list žalovanej - oznámenie týkajúce sa spoločností, ktoré na území Slovenskej republiky vykonávajú činnosť ako tzv. schránkové firmy zo dňa 25.07.2013, v ktorom žalovaná informuje príslušný poľský orgán sociálneho zabezpečenia (ZUS, Department Ubezpieczen i Sladek) o tom, že v prípade podania odvolania zo strany žalobcu a ďalších zamestnávateľov tieto zamietne a potvrdí rozhodnutia svojich organizačných zložiek, čím došlo k

neprípustnému prejudikovaní rozhodnutia v odvolacom konaní. Namietal tiež, že do kompetencie žalovanej nepatrí uskutočnenie kontroly na preukázanie reálneho výkonu činnosti. Zároveň poukázal na rozhodnutie žalovanej č. 7942-3/2014 zo dňa 29.01.2014, v ktorom žalovaná jednoznačne konštatovala, že Sociálna poisťovňa nie je oprávnená vstupovať do pracovno-právnych vzťahov a výkon činnosti zamestnancov žalobcu je oprávnený kontrolovať len inšpektorát práce, ktorého kontrolné zistenia sú pre ňu záväzné. Závery žalovanej o absencii reálneho výkonu činnosti zamestnancov žalobcu neobstoja z právneho ani z praktického (skutkového) hľadiska, nakoľko jeho zamestnanci pracujú mimo jeho sídla. Žalobca žalovanej predložil všetky potrebné doklady preukazujúce reálny výkon činnosti zamestnancov, ktoré si kontrolóri vyžiadali. Pri kontrolách, ktoré u žalobcu vykonala organizačná zložka žalovanej predložil žalobca tzv. reporty (správy) - dochádzky jednotlivých zamestnancov do práce. Uviedol tiež, že došlo k porušeniu princípu rovnakého zaobchádzania, keď pri existencii rovnakých podmienok organizačná zložka žalovanej vo vzťahu k porovnateľným zamestnancom žalobcu uplatnila diametrálne odlišný postup. Namietal tiež, že došlo k neprípustnej retroaktivite v rozhodnutiach žalovanej. Kým kontroly v predchádzajúcich rokoch nezistili žiadne nedostatky, kontrola vykonaná v marci 2013 už zrazu zistila závažné nedostatky odôvodňujúce retroaktívne rozhodnutie o zániku sociálneho poistenia zamestnancov, pričom aj podľa Praktickej príručky, na ktorú sa žalovaná odvoláva, je jednoznačne zakotvené, že prípadné zistenia zakladajúce zmenu uplatniteľnej legislatívy sa aplikujú až od momentu zistenia, nie spätne. Uviedol, že žaloba bola z hľadiska účelnosti a rýchlosti konania podaná len zamestnávateľom, no v celom rozsahu aj v záujme a na prospech jeho dotknutých zamestnancov, ako to nepochybne vyplýva aj z argumentácie obsiahnutej v podanej žalobe, keďže napadnutými rozhodnutiami žalovanej sú dotknuté aj subjektívne práva zamestnancov žalobcu. Len z dôvodu praktickosti a hospodárnosti s prihliadnutím na množstvo podávaných žalôb, krátku plynúcu zákonnú lehotu na podanie žaloby a obtiažne získavanie plnomocenstva na ich zastupovanie neboli v žalobách ako žalobcovia uvedení už samotní zamestnanci.

Vo svojom vyjadrení k odvolaniu sa žalovaná pridržiavala svojich doterajších vyjadrení.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S. s. p.“). V zmysle § 492 ods. 2 S. s. p. odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Podľa § 244 ods. 1 O. s. p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 246c ods. 1 O. s. p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v piatej časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti.

Podľa § 247 ods. 1 O. s. p. podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Rozhodnutím č. 90695-1/2013-KEM zo dňa 06.09.2013 Sociálna poisťovňa, pobočka Košice rozhodla, že pribratkej účastníčke konania v 1. rade nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie ako zamestnancovi zamestnávateľa: A. Z. R.ňski - B. od 01.07.2011 do 31.07.2011 podľa slovenskej legislatívy.

Rozhodnutím č. 90640-1/2013-KEM zo dňa 06.09.2013 Sociálna poisťovňa, pobočka Košice rozhodla, že pribratému účastníkovi konania v 2. rade nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi zamestnávateľa: A. Z. R.ňski - GreenAdvice od 01.08.2011 do 31.08.2011 podľa slovenskej legislatívy.

Rozhodnutím č. 90637-1/2013-KEM zo dňa 06.09.2013 Sociálna poisťovňa, pobočka Košice rozhodla,

že pribratému účastníkovi konania v 3. rade nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi zamestnávateľa: A. Z. R.íski - GreenAdvice od 01.08.2011 do 31.08.2011 podľa slovenskej legislatívy.

Pobočka Sociálnej poisťovne svoje rozhodnutia odôvodnila tým, že ňou vykonanou kontrolou nebol preukázaný reálny výkon činnosti pribratých účastníkov konania v 1. až v 3. rade ako zamestnancov, a preto nemôžu podliehať slovenským právnym predpisom podľa čl. 13 (3) základného nariadenia. Žalovaná Sociálna poisťovňa, ústredie tieto rozhodnutia žalobou napadnutými rozhodnutiami potvrdila a voči nim podané odvolania žalobcu - zamestnávateľa zamietla.

Podľa § 247 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku aktívne legitimovanou na podanie žaloby na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu je fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia. Žiaden subjekt nie je aktívne legitimovaný na podanie takej žaloby v prospech inej osoby. So zreteľom na ustanovenie § 247 ods. 1 treba považovať za náležitosť žaloby aj konkrétne tvrdenie žalobcu o tom, že bol ukrátený na svojich právach nezákonným rozhodnutím správneho orgánu, pričom musí ísť o subjektívne práva vyplývajúce z právneho predpisu. Len tak môže súd posúdiť otázku aktívnej legitimácie žalobcu.

Ako vyplýva aj z judikatúry, žalobu podľa § 247 a nasl. O. s. p. môže podať len ten, kto bol správnym rozhodnutím ukrátený na svojich právach a nielen na svojom záujme. V správnom súdnictve pri rozhodovaní o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov súd poskytuje ochranu iba subjektívnym žalobcovým právam.

Odvolací súd sa stotožnil s tvrdením krajského súdu, že z obsahu žaloby je jednoznačné, že žalobca v 1. rade nenamietal porušenie svojich subjektívnych práv, ale porušenie práv zamestnancov, keď okrem nedodržania zákonnej 60-dňovej lehoty na vydanie napadnutých rozhodnutí žiadne porušenie jeho subjektívnych práv netvrdil. Odvolací súd považoval za správne tvrdenie krajského súdu, že nedodržanie procesných lehôt nemá vplyv na zákonnosť napadnutých rozhodnutí. Odvolací súd sa preto stotožnil so záverom krajského súdu o tom, že žalobca nebol procesne aktívne legitimovanou osobou v zmysle § 247 O. s. p.

Rovnako za správne považoval odvolací súd závery krajského súdu o tom, že žalobca nebol aktívne hmotnoprávne legitimovanou osobou. Pokiaľ žalobu žalobcu v 1. rade zamietol, rozhodol správne, pretože žalobca v 1. rade nielenže nenamietal porušenie svojich subjektívnych práv (namietal porušenie práv zamestnancov, ktorí žaloby nepodali), ale rozhodnutiami Sociálnej poisťovne nebolo zasiahnuté do majetkových práv žalobcu. V prípade bezdôvodného odvedenia poistného, by bolo poistné zamestnávateľovi v zmysle § 145 zákona o sociálnom poistení vrátené. Ani odvolací súd žiadny zásah do majetkových práv žalobcu nezistil. Prichádzal do úvahy len zásah do majetkových práv zamestnancov. Tí však žaloby nepodali. Odvolací súd preto v zmysle § 250ja ods. 3 veta druhá v spojení s § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil rozhodnutie krajského súdu v časti, v ktorej prvostupňový súd žaloby žalobcu zamietol.

Žalobcovi odvolací súd právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, lebo v tomto konaní nebol úspešný.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0 .

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.